

OVERTREDING VAN DE WET OP DE TANDHEELKUNDIGE INRICHTINGEN

Wij ontvingen ter publikatie de definitieve rechterlijke beslissing inzake een arts, die door de tuchtrechter in eerste aanleg was veroordeeld op grond van zijn ook medisch laakbare werkzaamheid in een tandheelkundige inrichting.

Hoewel het betreffende arrest belangrijk genoeg is voor volledige opname menen wij ten gerieve van onze lezers de voorkeur te moeten geven aan een enigszins beknopte weergave van de inhoud en overwegingen, die tot de ernstige veroordeling van de betrokkene hebben geleid. (Red).

Het Gerechtshof te Amsterdam heeft uitspraak gedaan inzake het beroep dat door een arts, werkzaam in een tandheelkundige inrichting, was ingesteld van de beslissing van een medisch tuchtcollege naar aanleiding van een klacht van een geneeskundig inspecteur voor de volksgezondheid. Als tuchtmaatregel had het college de aangeklaagde arts een schorsing in de uitoefening van zijn beroep voor de duur van zes maanden opgelegd wegens het zich schuldig maken aan handelingen die in hoge mate het vertrouwen in de stand der geneeskundigen ondermijnen en tevens door het feit dat hij blijk had gegeven van grove onkunde en een lichtzinnige, niet te rechtvaardigen wijze waarop hij als regel patiënten onderzocht alvorens hun een evipan-injectie toe te dienen. Het college zag voorts in beklagde een gevaar voor de volksgezondheid, hetwelk tot toepassing van deze zwaarste tuchtmaatregel had geleid.

Van deze beslissing kwam de veroordeelde arts in beroep bij het gerechtshof binnen welks ressort het medisch tuchtcollege zetelt*.

Hij had bestreden zich in enig opzicht aan ondermijning van het vertrouwen in de stand schuldig te hebben gemaakt, daartoe aanvoerend in de tandheelkundige inrichting met inachtneming van alle bij de wet op de tandheelkundige inrichtingen gestelde voorwaarden, alzo volkomen legaal vanaf 8 december 1958, werkzaam te zijn en zijn werkzaamheden aldaar geheel zelfstandig zonder enige invloed van derden te verrichten. Het hof, overwegende dat ondanks gegronde aanmerkingen uit anderen hoofde, voor het aannemen van grove onkunde, als bedoeld in de wet op het medisch tuchtrecht, geen voldoende grond was, achtte hem wel schuldig aan ondermijning van het vertrouwen in de geneeskundige stand en veroordeelde hem deswege tot schorsing gedurende de tijd van drie maanden.

Van deze uitspraak ging hij in cassatie bij de Hoge Raad, die het arrest vernietigde en de zaak verwees naar het Gerechtshof te Amsterdam voor hernieuwd onderzoek en (definitieve) beslissing.

Voor dit Hof verklaarde de beklagde als appellant dat zijn werkzaamheden vrijwel uitsluitend bestonden uit het onder narcose trekken van het gebit bij gemiddeld 4 à 5 patiënten per dag, daarbij geassisteerd door de eigenaresse van de inrichting en door enige in haar dienst staande assistenten, waaronder een tandtechnicus, die onder zijn toezicht de nodige afdrukken nam en daarna de plaatsing van de prothese verzorgde.

---

*) Van de in eerste aanleg opgelegde lichte tuchtmaatregelen: waarschuwing en berisping, staat beroep open bij het centraal medisch tuchtcollege; voor de zware: boete, schorsing en ontzegging van de uitoefening is het gerechtshof de aangewezen beroepsinstantie. (Red.)

Zijn onderzoek van de patiënt bepaalde zich tot een inspectie van mond en kaken en het voelen van de pols waarna de inspuiting van het narcosemiddel en de extracties plaats vonden. Een en ander duurde twintig minuten per patiënt waarna deze, inmiddels tot bewustzijn gekomen, in een leunstoel achter een gordijn in hetzelfde vertrek gelegenheid werd gegeven zich verder te herstellen voor een daarbij aansluitend verblijf in de wachtkamer. Inmiddels placht hij met een volgende patiënt verder te gaan.

De anesthesist, die als deskundige het door het Hof ingestelde onderzoek ter plaatse in de tandheelkundige inrichting bijwoonde, had aldaar onder meer geconstateerd dat de tandartsstoel, waarin de patiënten behandeld worden, door roest of anderszins niet kon worden neergeklapt; dat een zuigtoestel, hetwelk dient om te voorkomen, dat bloed, speeksel of andere stoffen bij een genarcotiseerde patiënt in de luchtpijp terecht komen en tevens om beter de mondholte te kunnen inspecteren, niet aanwezig was; dat wel aanwezig was een Walton II narcose-toestel, waarmee aan een genarcotiseerde patiënt ingeval van nood (stokken der ademhaling) zuurstof kan worden toegediend, doch appellant noch het in de inrichting aanwezige personeel desverzocht in staat bleek dit toestel op de vereiste korte termijn in werking te stellen; dat in de zogenaamde „uitslaapruimte”, waar de patiënten na onder narcose getrokken te zijn, verblijven tot zij voldoende wakker zijn om naar de wachtkamer te gaan, twee houten rechte leunstoelen stonden; dat in die kleine en slechts door een gedeeltelijk schot met gordijn van de behandelruimte afgescheiden uitslaapruimte geen ligbank was; dat aan de instrumenten ontbrak het instrumentarium om de luchtpijp te intuberen; dat appellant hem onder meer mededeelde, dat hij geen praemedicatie met atropine pleegt te geven; dat hij de narcose met 10% thiopentone pleegt te geven; dat de patiënten zich tijdens de narcose en extracties in zittende houding bevinden, waarbij een assistent het hoofd van de patiënt een weinig voorover buigt; dat tijdens de extracties de achterkant van de mondholte niet met gaas of anderszins afgesloten wordt; dat appellant bijna alle extracties onder intraveneuze narcose verricht; dat het onderzoek vóór de narcose in hoofdzaak bestaat uit de vraag naar de goede gezondheid; dat fysisch onderzoek niet wordt toegepast; dat hij, getuige-deskundige op grond van zijn bevindingen en zijn gesprek met appellant, van oordeel is, dat appellant als routine intraveneuze narcose geeft bij patiënten, die hij niet of nauwelijks onderzoekt en over wie hij als regel geen medische inlichtingen heeft, waardoor de patiënten bloot staan aan onnodige risico's; dat appellant in gebreke blijft door voorafgaande toediening van atropine de veiligheid van de behandeling te verhogen; dat appellant door zowel de extracties als de narcose voor zijn rekening te nemen zijn patiënten aan onnodige en eventueel zelfs grote risico's bloot stelt, daar hij nimmer tegelijkertijd zijn volle aandacht bij deze twee, in wezen totaal verschillende en voor de patiënten belangrijke behandelingen kan hebben; dat de houding waarin de patiënten worden behandeld de operateur geen optimaal gunstig inzicht in de mond geeft, en geen maatregelen worden genomen om aspiratie te voorkomen (geen zuigtoestel – geen prop in de mondholte); dat het in geval van nood een belangrijke maatregel kan zijn de patiënt onmiddellijk plat neer te leggen in de tandartsstoel, welke mogelijkheid hier ontbreekt; dat het niet of niet vlot kunnen bedienen van het zuurstoftoestel een ernstige tekortkoming is; dat bij gebrek aan de mogelijkheid de luchtpijp te inspecteren dan wel te intuberen het geven van narcose voor gebitsextracties onverantwoord is te achten;

dat de afscheiding tussen behandel- en uitslaapruiimte zó gering is, dat de patiënt onder behandeling op de stoel en de uitslapende patiënt als het ware in één ruimte vertoeven, hetgeen hoogst ongewenst is; dat een inspuiting met thiopentone in een 10% oplossing onnodig hoog is, nadelig kan werken op plaatselijke weefsels tot een en zo diepe narcose kan leiden, dat de patiënt moet kunnen uitslapen op een ligbank;

dat hij uit zijn met appellant gevoerd gesprek over de stadia der narcose en over de contra-indicaties de indruk heeft gekregen, dat appellant onvoldoende inzicht heeft in de kennis en de problemen der narcose.

Uit de verklaring van een in de inrichting behandelde getuige, (aan wie vooraf slechts was gevraagd of hij aan een ziekte leed of hartpatiënt was) bleek dat hij daags na de behandeling ernstige last kreeg van een pijnlijke ontsteking in de mond, gepaard gaande met hoge koorts, waarvoor hij zijn huisarts had laten komen. Deze verwees hem, toen de voorgeschreven geneesmiddelen en mondspoeling geen baat gaven, naar een neus-, keel- en oorarts die door middel van ingebrachte buisjes meermalen overvloedige etter verwijderde. Op zijn beurt verwees deze specialist de patiënt voor operatie naar de afdeling mondheelkunde van een universitaire kliniek.

Het relaas van de patiënt verklaarde appellant onjuist en niet ter zake dienend nu deze zich niet eerst tot hemzelf had gewend, hij kon zich niet herinneren dat een open antrum was ontstaan; wel pleegde dit meer voor te komen. Hij had reeds 20.000 narcoses voor tandextracties gegeven zonder dat ooit enige complicatie van betekenis was opgetreden.

De behandelende conservator bij de mondheelkundige afdeling verklaarde als getuigedeskundige bij de patiënt een open antrum te hebben geconstateerd, waarbij een wortel in de alveole was achtergebleven terwijl zich duidelijk sinusitis-verschijnselen voordeden; aan de andere zijde eveneens een open antrum, twee achtergebleven wortelresten (waarvan een volgens zijn oordeel met de gewraakte behandeling niets te maken had), en lichte sinusitis-verschijnselen. Voorts rechts onder in totaal drie achtergebleven radices.

Vervolgens gaf hij als zijn oordeel, dat

de toestand van patiënt's mond en kaak, gelijk hij die had aangetroffen is te beschouwen als een rechtstreeks gevolg van de door appellant op hem toegepaste gebitsextracties; dat hij het achterlaten van zoveel wortels, als hij had aangetroffen, na een gebitsextractie als een ernstige onzorgvuldigheid en tekortkoming beschouwt van de arts of tandarts, die de gebitsextractie verricht; dat hij het eveneens als een ernstige onzorgvuldigheid en tekortkoming van deze beschouwt, als hij na de gebitsextractie niet nagaat en niet opmerkt, dat daarbij twee open antra zijn ontstaan; dat een en ander een zorgvuldige nabehandeling vereist; dat hij het dadelijk plaatsen van een prothese met opdracht deze enige dagen te laten zitten, waardoor het ontstaan ener ontsteking kan worden bevorderd, in elk geval onder de gegeven omstandigheden als een ernstige fout beschouwt; dat hij een wijze van behandeling als hiervoor bedoeld uit tandheelkundig oogpunt onverantwoord acht; dat hij het uitgesloten acht, dat de door hem bij patiënt geconstateerde open antra kunnen zijn ontstaan bij de behandeling door de arts en/of de specialist, zoals deze volgens de schriftelijke verklaringen van deze artsen en het getuigenis van patiënt heeft plaats gehad, ook wanneer hij daarbij in aanmerking neemt dat bij de sondes van de specialist, waarover patiënt verklaart, door neus en mond metalen buisjes in de ontstoken holtes zijn gebracht; dat hij patiënt herhaaldelijk heeft moeten

opereren; dat hij het zonder nauwkeurig vooronderzoek als regel toepassen van gebitsextracties onder volledige narcose niet verantwoord acht.

Het hof overwoog dan dat uit de deskundigenverklaringen blijkt voor wat betreft aard en karakter van de tandheelkundige inrichting waarin appelland werkzaam is, dat deze inrichting onvoldoende geoutilleerd is voor de werkzaamheden, welke hij aldaar uitoefent nu daarin volgens het deskundig oordeel van de anaesthesist de door deze genoemde en voor een medisch verantwoorde behandeling der patiënten nodige toestellen ontbreken, of voor zover wel aanwezig, niet met de vereiste spoed in werking konden worden gesteld en ten slotte de uitslaapruijnte deel uitmaakt van en in elk geval geheel onvoldoende is afgescheiden van het vertrek waarin de patiënten worden behandeld.

Ook achtte het Hof de toestand dat terwijl appelland een patiënt behandelde, vaak een of meer andere, wier gebit hij even tevoren onder narcose had getrokken, in die uitslaapruijnte uitrusten om uit de narcose bij te komen, in strijd met het bepaalde bij art. 7 der wet op de tandheelkundige inrichtingen.

Verder bevatte naar het oordeel van het Hof de omschrijving waaronder de inrichting in de telefoongids te boek stond, een reclame-element in zover daarin onder de aandacht van het publiek werd gebracht dat in die inrichting „Vacupan” narcose wordt toegepast, de behandeling één dag duurt en dat reparaties in één uur geschieden, in verband waarmee een daar werkzame arts art. 4 van bedoelde wet overtreedt.

In de deskundigenverklaringen acht het Hof de gevolgtrekking gerechtvaardigd dat er wel degelijk rechtstreeks verband heeft bestaan tussen de geïncrimineerde behandeling en de daags nadien opgetreden ontsteking en dat ook de door de specialisten geconstateerde open antra bij de behandeling door appelland zijn ontstaan. Het moge dan, aldus het Hof, wel waar zijn,

dat ook bij zorgvuldig trekken het ontstaan van een open antrum niet altijd kan worden voorkomen, doch dit niet wegneemt, dat appelland, die zich van de behandeling geen bijzonderheden zegt te herinneren, in elk geval ernstig in zorgvuldigheid is tekort geschoten doordat hij gemelde open antra niet heeft ontdekt en een abnormaal grote hoeveelheid wortelresten niet heeft verwijderd, en geen maatregel ter voorkoming van het ontstaan van ontsteking bij deze patiënt heeft genomen, integendeel dit ontstaan heeft bevorderd door toe te laten, althans niet te voorkomen, dat de prothese bij deze patiënt dezelfde dag werd geplaatst met opdracht deze enige dagen in de mond te laten zitten.

Het hof kwam dan op grond van deze overwegingen tot de slotsom,

dat appelland, zowel door geregeld als arts praktijk uit te oefenen in een tandheelkundige inrichting, die voor de daarin door hem uitgeoefende praktijk onvoldoende geoutilleerd is, terwijl hij bovendien in strijd handelt met de reeds aangehaalde artikelen der wet op de tandheelkundige inrichtingen – waarbij het Hof de overtreding van artikel 4 der wet verhoudingsgewijs van weinig betekenis acht –, alsook door aldaar bij de behandeling van zijn patiënten – ook afgezien van evengenoemde bezwaren – op medisch niet verantwoorde wijze te werk te gaan, en – zoals in het onderhavige geval – daarenboven een behoorlijke nabehandeling te verwaarlozen, zich bij herhaling heeft schuldig gemaakt aan handelingen, die, als zijnde daartoe naar hun aard geschikt, het vertrouwen in de stand der geneeskundigen ondermijnen;

Het hof wil dan nog daarlaten, dat in hetgeen appelland ten aanzien van de patiënt heeft verzuimd tevens valt te zien een nalatigheid van appelland, waardoor ernstige

schade voor deze patiënt, aan wie appellant bijstand als arts heeft verleend, is ontstaan.

Het hof concludeerde ten slotte dat appellant zich heeft schuldig gemaakt aan handelingen, die het vertrouwen in de stand ondermijnen en besliste dat vorenbedoelde handelingen van ernstige aard zijn, mede in aanmerking genomen dat hem reeds tweemaal wegens zijn werkzaamheid in, althans in betrekking tot tandheelkundige inrichtingen, een tuchtmaatregel is opgelegd en legde hem een schorsing in de uitoefening van geneeskunst op voor de duur van zes maanden.